

2015-03-23

Dnr: 2015/18

Rättsenheten

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2014:76 Fortsatt utveckling av förvaltningsprocessen och specialisering för skattemål, Ju2014/7269/DOM

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) lämnar enbart synpunkter på de delar av utredningens betänkande som berör arbetslöshetsförsäkringen.

Sammanfattning

IAF tillstyrker förslaget att förkorta fristen för att överklaga förvaltningsdomstolarnas avgörande i arbetslöshetsförsäkringsmål. Detta under förutsättning att åtgärder vidtas för att garantera att IAF får del av förvaltningsdomstolarna domar utan fördröjning, samt att enskilda klaganden får tydlig information om att fristen för att överklaga förvaltningsdomstolarnas avgörande – till skillnad från arbetslöshetskassornas beslut - är tre veckor. IAF föreslår vissa justeringar i förslagen till ändringar av 54 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) samt 102 och 103 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

Motiv för IAF:s ställningstagande

IAF delar utredningens uppfattning att de föreslagna ändringarna av fristen för att överklaga domar i socialförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsmål från två månader till tre veckor effektiviserar och förkortar förvaltningsdomstolarnas handläggning. Det kan finnas vissa nackdelar med den föreslagna förkortade fristen, som IAF tidigare har påtalat i sitt remissvar över promemorian En mer ändamålsenligt förvaltningsprocess (Ds 2010:17). Nackdelar som fler reservationsöverklaganden och att olika frister för överklagande av en arbetslöshetskassas beslut och en förvaltningsdomstols avgörande kan bidra till att enskilda kan komma att göra rättsförluster. Detta genom att enskilda utgår ifrån att samma överklagandefrist som gäller för att överklaga en arbetslöshetskassas beslut även gäller för att överklaga förvaltningsrättens beslut. Nackdelarna bör enligt IAF:s mening inte överdrivas. Risken för rättsförluster borde enligt IAF:s mening kunna gå att förebygga. Förvaltningsrätten kan i samband med utskick av mottagningsbekräftelse och information om handläggningen i domstolen uppmärksamma den enskilde på att fristen för överklaga domstolens beslut i arbetslöshetsförsäkringsmål endast är tre veckor. En extra tydligt utformad överklagandehänvisning kan också bidra till att den enskilde inte missar att överklagandefristen endast är tre veckor och således inte gör någon rättsförlust.

IAF har som anförts i betänkandet en roll som motsvarar de allmänna ombudens och ska föra statens talan i domstol för att få fram vägledande avgörande. IAF har därför rätt att överta arbetslöshetskassans talan eller föra talan till den

enskildes fördel i förvaltningsdomstol. IAF för det allmännas talan i Högsta förvaltningsdomstolen. IAF kan således överklaga en dom i ett mål enligt ALF eller LAK där IAF inte tidigare har varit part och tagit del av utredningen. För att IAF utan problem ska kunna utöva sin talerätt vid en överklagandefrist på tre veckor från den dag som domstolens beslut meddelades förutsätter detta – som IAF tidigare påtalat i nämnda remissvar - att IAF får del av domstolens avgörande så snart detta har meddelats och expedierats till den enskilde och arbetslöshetskassan.

IAF tillstyrker förslaget att förkorta överklagandefristen i arbetslöshetsförsäkringsmål under förutsättning dels att det sker en uppstramning av förvaltningsdomstolarnas rutiner för expediering av beslut till inspektionen. Dels att enskilda klaganden får tydlig information av förvaltningsrätterna att en kortare överklagandefrist gäller för överklaga förvaltningsdomstolarnas avgörande i arbetslöshetsförsäkringsmål jämfört med arbetslöshetskassornas beslut.

Utredningen föreslår ändringar i 54 § ALF och 102 § LAK i syfte att paragrafernas överklagandefrister på två månader inte ska vara tillämplig på ett avgörande av en förvaltningsdomstol. Ordet *instans* har därför byts ut mot *arbetslöshetskassa eller förvaltningsmyndighet*. Den enda förvaltningsmyndighet som kan fatta överklagbara beslut i ärenden enligt ALF eller LAK är IAF. IAF föreslår därför att ordet förvaltningsmyndighet byts ut mot *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring*. IAF har i övrigt inga invändningar mot den föreslagna lydelsen av 54 § ALF respektive 102 § LAK.

IAF föreslår också en annan lydelse av 103 § LAK, än den utredningen föreslår. Det är möjligt för en arbetslöshetskassa att överklaga även andra beslut av IAF utöver de som IAF har fattat med stöd av de uppräknade paragraferna i 104 § LAK. IAF:s beslut att vägra godkänna ändring av medlemsavgiftens storlek har t.ex. ansetts som överklagningsbara i rättspraxis (se t.ex. Kammarrätten i Jönköpings dom 2014-01-03 i mål nr 3947-12). Överklagandefristen för en arbetslöshetskassa att överklaga ett beslut av IAF om frågor enligt 8, 92, 94 d och 94 e §§ LAK är två månader från dagen för beslutet enligt 104 § LAK. Detta trots att arbetslöshetskassan i dessa sammanhang inte företräder det allmänna. IAF föreslår att 103 § LAK får följande lydelse.

- *Överklagandet ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet om en arbetslöshetskassa eller Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen är klagande.*

Om 103 § LAK får en sådan lydelse blir 104 § LAK överflödig.

Ett annat alternativ är att överklagandefristen för arbetslöshetskassor att överklaga IAF:s beslut ändras till tre veckor från dagen för beslutet – motsvarande den tidsfrist som gäller enligt förvaltningslagens bestämmelser för överklagande av part som för det allmännas talan. Det kan ifrågasättas om det finns motiv för en två månader lång frist för arbetslöshetskassorna att överklaga IAF:s beslut.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jan-Olof Dahlgren. Ärendet har föredragits av verksjurist Ingrid Boström. I den slutliga beredningen har även Lars Seger, chef för Rättsenheten, deltagit.

Jan-Olof Dahlgren

Ingrid Boström